



شناسایی ابعاد و شاخصه‌های الگوی آسیب‌شناسی تولید دانش در بین اعضای هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی

کیوان کاوه

دانشجوی دکتری، گروه مدیریت آموزشی، واحد اصفهان (خوراسگان)، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران.
keyvankave400@vatanmail.ir

تقی آفاحسینی

استادیار، گروه علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، اصفهان، ایران (نویسنده مسئول).
taghi.aghahoseini1400@vatanmail.ir

محبوبه سادات فدوی

استادیار، گروه مدیریت آموزش عالی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، واحد اصفهان (خوراسگان)، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۱۰/۱۲ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۳/۱۶

چکیده

هدف از پژوهش حاضر، شناسایی ابعاد و شاخصه‌های الگوی آسیب‌شناسی تولید دانش در بین اعضای هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی بود. این تحقیق نوعی تحقیق کاربردی و روش تحلیل محتوای کیفی با راهبرد داده بنیاد بود. مشارکت‌کنندگان اعضای هیئت علمی تمام‌وقت در دانشگاه آزاد اسلامی بودند که با رویکرد هدفمند و روش موارد مطلوب انتخاب گردیدند و با آن‌ها به روش نیمه ساختار مصاحبه به عمل آمد. مصاحبه تا رسیدن به نقطه اشباع ادامه یافت. برای دستیابی به مؤلفه‌ها، مفاهیم و عبارات اولیه از کدگذاری باز، محوری و انتخابی استفاده گردید. با توجه به کدگذاری‌ها و مضامین به دست آمده از متون علمی و مصاحبه مشارکت‌کنندگان، آسیب‌های مربوط به نظام دانشگاه آزاد با دو زیر مقوله خط مشی‌گذاران و دست‌اندرکاران پژوهش، آسیب‌های مربوط به ساختار سازمانی با سه زیر مقوله "میزان رسمیت سازی"، "میزان تمرکز و عدم تمرکز" و "میزان پیچیدگی" و مشکلات مربوط به مسائل فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی با دو زیر مقوله "عوامل فرهنگی اجتماعی" و "عوامل اقتصادی" به‌عنوان مؤلفه‌های الگوی فوق به دست آمد.

واژه‌های کلیدی: آسیب‌شناسی، تولید دانش، نظام آموزش عالی، ساختار سازمانی.

۱- مقدمه

آسیب‌شناسی^۱ به معنی بیماری‌شناسی و تشخیص علل آسیب‌های وارد بر سیستمی مشخص است که توجه دانشمندان علوم انسانی را به خود معطوف کرده است. مطالعاتی که در جهت آشکارسازی عیوب قدم برمی‌دارند نیز در حیطه همین علم آسیب‌شناسی قرار می‌گیرند (پیدایی و همکاران، ۱۳۹۱). منظور از آسیب‌شناسی شناسایی علل و ریشه عواملی است که در بروز بحران در پدیده‌های مختلف نقش دارند و این عوامل می‌توانند روند بالندگی و کارآمدی پدیده‌ها را مختل سازند. هدف از آسیب‌شناسی یافتن علت یا علل رکود یا بحران در روند طبیعی پدیده‌ها و فعالیت‌ها است. آسیب‌شناسی فرایندی نظام‌مند از جمع‌آوری داده‌ها به منظور تعامل اثربخش و سودمند در راستای حل مشکلات، چالش‌ها، فشارها و محدودیت‌های محیطی در سازمان است (اسکندری و همکاران، ۱۳۹۵). آسیب‌شناسی بر اساس درک نحوه کار سازمان پایه‌گذاری می‌شود. چارچوب‌های فکری که دست‌اندرکاران تحول سازمانی برای ارزیابی سازمان به کار می‌برند الگوی آسیب‌شناسی نامیده می‌شود. با شناخت الگوهای آسیب‌شناسی می‌توان نسبت به فرهنگ‌سازی و نهادینه نمودن یکی از آن‌ها با توجه به مقتضیات سازمانی اقدام نمود به طوری که با مشاهده هرگونه مشکل در سازمان با دید سیستمی و نظام‌مند می‌توان به بررسی تعاملات میان مؤلفه‌های مختلف سازمانی پرداخت و ریشه، یا ریشه‌های مشکل را شناخت، به این ترتیب با اقدام اصولی و پیشگیرانه می‌توان عواقب زیان‌بار آسیب‌ها را به حداقل رساند (اسدی گرجی و مصطفوی، ۱۳۹۰).

آسیب‌شناسی سازمانی به‌عنوان نقطه آغازین و حساس‌ترین جزء استقرار فراگرد بهبود سازمان تعریف می‌شود و عبارت است از «فرآیند استفاده از مفاهیم و روش‌های علوم رفتاری، به‌منظور تعریف و توصیف وضع موجود سازمان‌ها و یافتن راه‌هایی برای افزایش اثربخشی آن‌ها». لذا، آسیب‌شناسی سازمانی کارآمد و اثربخش را می‌توان یکی از مهم‌ترین اقداماتی قلمداد نمود که سازمان‌های موفق برای ارتقای بهره‌وری خود انجام می‌دهند. آسیب‌شناسی، این امکان را برای مدیران فراهم می‌آورد که پیوسته آسیب‌ها و معضلات جاری سازمان را پایش نمایند و از بحرانی شدن محیط سازمان ممانعت نمایند. آسیب‌شناسی سازمانی حاصل همفکری اعضای سازمان و مشاوران مجرب است که در یک پیوستار تعریف‌شده تمهیدات لازم را جهت گردآوری داده‌ها و اطلاعات مبنایی پیرامون مسائل بنیادین سازمان و دلایل بروز و نمود آن‌ها، تحلیل و آنالیز

داده‌ها، نتیجه‌گیری از تحلیل‌های به‌عمل‌آمده و دسته‌بندی مشکلات در دو سطح عمومی و تخصصی و ارائه راهکارهای کاربردی به‌منظور رفع مشکلات به عمل می‌آورد.

آسیب‌شناسی سازمانی، فرآیند استفاده از مفاهیم و روش‌های علوم رفتاری، به‌منظور تعریف و توصیف وضع موجود سازمان‌ها و یافتن راه‌هایی برای افزایش اثربخشی آن‌ها است. آسیب‌شناسی به‌موقع و اصولی این امکان را به مدیران می‌دهد که همواره از مسائل و مشکلات جاری سازمان خود مطلع باشند و از حد شدن آن جلوگیری نمایند. تحقیقات جدید در رابطه با آسیب‌شناسی سازمانی، سازمان را با بدن انسان مقایسه می‌کند؛ همان‌گونه که بدن انسان مراحل بیماری و سلامتی را طی می‌کند، سازمان‌ها نیز همین‌گونه هستند (اسفندیاری و همکاران، ۱۳۸۹). از این رو، پژوهشگران و صاحب‌نظران، الگوهایی برای آسیب‌شناسی سازمانی معرفی کرده‌اند. به‌طور مثال، مدل سه‌شاخگی که در قالب سه دسته عوامل رفتاری، ساختاری و زمینه‌ای تجزیه و تحلیل می‌شوند (عوامل رفتاری عبارت‌اند از کلیه عوامل مربوط به نیروی انسانی مانند انگیزش، روحیه کار و رضایت شغلی. عوامل ساختاری دربرگیرنده مجموعه روابط منظم حاکم بر اجزای داخلی سازمان مانند قوانین و مقررات است و عوامل زمینه‌ای که شامل محیط و شرایط بیرونی سازمان است (ذاکری پور و همکاران، ۱۳۹۰). مدل هفت بعدی و ایزبور، (اهداف، روابط ساختارها، رهبری، سیستم پاداش، مکانیزم‌های مفید هماهنگی و محیط) نگرشی سیستماتیک برای شناخت دقیق‌تر سازمان و مداخله مناسب برای حل مشکلات و مسائل سازمانی ارائه می‌دهد (وطن خواه ۱۳۸۶). مدل تعالی سازمانی، مدل بلوغ فرایندی، رویکرد دوره عمر سازمان مدل هفت اس مکینزی، (صبورطینت، ۱۳۹۷). الگوی ترکیبی (کارکرد- فرایند- سیستمی- ساختاری) نگرشی جامع به آسیب‌شناسی در حوزه مدیریت است (نوری، ۱۳۹۲). الگوی مذکور یک الگوی چهار سطحی است که عبارت هستند از الزامات کارکردی (الزام جامعیت در تدوین وظایف محوله به سیستم‌های مدیریت، الزامات فرایندی شناسایی و تدوین فرآیندهای آموزش متناسب با کارکردهای آموزشی، الزامات سیستمی (الگوی مطلوب رابطه فرآیندهای شناسایی شده و الزامات ساختاری (تعیین ساختار مناسب سازمان). به‌طورکلی مدل‌های آسیب‌شناسی از طریق ارائه مسیرها و شیوه‌های خاص، انضباط و آرامش فکری را برای آسیب‌شناس فراهم نموده و عملی نمودن طرح‌های ذهنی وی را تسهیل می‌کنند.

مدیریت دانش و توسعه مدیریت دانش) و پنج مرحله (تولید دانش، انتقال دانش، ذخیره دانش، تسهیم دانش و کاربرد دانش) تقسیم می‌شود (دنزلر^۵، ۲۰۱۹). اخیراً رویکرد سازمان‌ها از تولید دانش موجود بهره می‌برند و یک محیط کنترل‌شده برای دانش جدید فراهم می‌کنند که نشان از اهمیت تولید دانش در سازمان است (مکیلوپ، کوامبی و داو^۶، ۲۰۱۹).

سازمان‌ها برای ایجاد ساختارهای مدیریت دانش مؤثر و توسعه افراد تلاش بیشتری می‌کنند. از آن‌جا که تولید دانش یک ابزار کلیدی برای نفوذ در عملکرد سازمانی است و مزیت‌های رقابتی را برای سازمان‌ها فراهم می‌کند تولید دانش را باید یک فرآیند مارپیچی دانست که از سطح فردی شروع می‌شود و سپس از طریق گسترش جوامع نیز تعامل‌هایی ایجاد می‌کند (دلشاپ و صادقی بروجنی^۷، ۲۰۱۸).

تولید دانش در دانشگاه میزانی است که اعضای هیئت‌علمی در تلاش برای جستجوی مجدد، مانند توسعه و انجام مطالعات تحقیقاتی، انتشار مقاله در مجلات، نوشتن کتاب‌ها، ارائه نتایج پژوهش‌ها در کنفرانس‌ها و فعالیت‌های تحقیقاتی شامل جمع‌آوری و تجزیه و تحلیل داده‌ها هستند (اقبال و محمود^۸، ۲۰۱۱). تولید دانش فرآیندی است که در آن ورودی‌ها شامل منابع انسانی و خروجی، دانش جدید که دارای ویژگی پیچیده‌ای از دو ماهیت مشهود (انتشارات، حق اختراع، پایگاه‌های اطلاعاتی و غیره) و ماهیت نامشهود (دانش ضمنی و فعالیت مشاوره‌ای) می‌باشد (التباج^۹، ۲۰۱۵). دانشگاه‌ها مسئول تولید و انتقال دانش در سراسر جهان هستند؛ بنابراین دانشگاه‌ها باید معیارهای قوی بهره‌وری هیئت‌علمی از جمله ارتقای یادگیری و پرداختن به تولید ثروت را داشته باشند. علاوه بر این، دانشگاه‌ها باید مقیاسی را اتخاذ کنند که همه انواع مقالات از جمله علوم اجتماعی، علوم انسانی، آموزش و غیره را اندازه‌گیری کنند (نافوخو و مویا^{۱۰}، ۲۰۱۴).

سازمان‌های فعلی به‌طور فزاینده‌ای برای تولید دانش به‌عنوان وسیله‌ای برای غلبه بر موانع نوآوری و خلاقیت، تکیه می‌کنند (بالدوین و وون‌هیپل^{۱۱}، ۲۰۱۱). دیدگاه مبتنی بر دانش، ارزشمندترین منبع یک سازمان را دانش می‌داند و پیشنهاد می‌کند که نوآوری با دسترسی به دانش تحقق یابد (باگرز، افوا و باستینا^{۱۲}، ۲۰۱۰). فعالیت‌های لازم، تولید دانش

هدف از آسیب‌شناسی نه تنها کشف مشکلات واقعی است، بلکه شناسایی علل آن‌ها و کمک به مدیریت به‌منظور برنامه‌ریزی برای حل آن‌ها است. آسیب‌شناسی نیازمند نگرشی سیستماتیک به کل فرایند است و هدف آن تشخیص ماهیت و نوع مسئله است که نیاز به راه‌حل دارد و برای تغییرات خوب سازمانی ابتدا نیاز به انجام عارضه‌یابی است (برومند، ۱۳۹۴). صاحب‌نظران اهدافی را برای آسیب‌شناسی سازمانی برشمرده‌اند که می‌توان به آسیب‌شناسی باهدف توسعه‌ای و آسیب‌شناسی باهدف درمانی اشاره کرد. در آسیب‌شناسی لازم است اصول زیر رعایت گردد: برنامه آسیب‌شناسی باید بر مبنای مدل‌های مناسب پیگیری شود. اطلاعات آسیب‌شناسی باید به‌صورت موشکافانه قادر به تفکیک بخش‌های مهم از فرایندهای سازمانی باشد. اطلاعات آسیب‌شناسی باید قادر به مقایسه فرایندها با یکدیگر یا با استانداردها باشد. آسیب‌شناسی باید به شناسایی نقاط مداخله و راهنمایی این مداخلات کمک کند. فرایند آسیب‌شناسی باید فرایندهای تحت بررسی را تسریع نماید (شمس مورگانی و همکاران، ۱۳۹۴). هاریسون^۱ (۲۰۰۰) جمع‌آوری داده‌ها، تجزیه و تحلیل، بازخورد، برنامه‌های عملی، اجرا و ارزیابی را از مراحل آسیب‌شناسی بیان می‌کند.

دانش، دارایی نامشهود و به‌عنوان ابزار رقابتی سازمان‌هایی به کار می‌رود که از آن به شیوه‌ای کارآمد استفاده می‌کنند و سازمان‌هایی که کار خود را بر اساس اصول مدیریت دانش انجام می‌دهند، کارایی بهتر، بهره‌وری بالاتر و کیفیت خدمات را نشان داده‌اند (بولیسانی و براتیانو^۲، ۲۰۱۸). تولید دانش به فرایندی اشاره می‌کند که از طریق آن دانش در یک زمینه علمی پیشرفت می‌کند (هالینگر^۳، ۲۰۱۱). از طرفی لایه‌های تولید دانش شامل چند نوع هستند: لایه اول یکپارچه‌سازی دانش، یکی از اهداف این لایه جمع‌آوری دانش ناهمگون از جمله اطلاعات و مطالعه آکادمیک است، هدف دیگر، فراهم کردن منابع دانش برای تشکیل یک راه‌حل مسئله برای انجام پاسخگویی است. لایه دوم تطبیق دانش که هدف اصلی آن کسب دانش مناسب برای حل مسئله موجود است (پینگوی^۴، ۲۰۱۹). در سازمان یادگیرنده تولید دانش حاصل از انباشت، جذب و درونی سازی اطلاعات است و از دیدگاه مدیریت دانش، نمایش و درک دانش به‌عنوان تبدیل اطلاعات به مبنایی برای شفاف سازی اطلاعات موجود ارائه می‌شود. فرآیند مدیریت دانش به دو بخش عمده (پذیرش

1. Delshab and Sadeghi Boroujerdi
2. Iqbal and Mahmood
3. Altbach
4. Nafukho and Muyia
5. Baldwin and Von Hippel
6. Bogers, Afuah and Bastina

1. Harrison
2. Bolisani and Bratiano.
3. Hallinger
4. Pingyu
5. Denzler
6. Mackillop, Quarmby & Downe

کشور را آسیب‌شناسی کند و برای برون‌رفت از وضعیت کنونی یک مدل کاربردی طراحی نماید

گام برداشتن در جهت تولید دانش از ضروریات غیرقابل‌انکار جامعه بشری است و در هدایت جامعه در مسیر مطلوب می‌تواند مؤثر باشد. از آنجاکه تولید دانش از وظایف غیرقابل‌انکار بخش علمی و دانشگاهی یک جامعه محسوب می‌شود، باید بر نقش دانشگاه و اعضای هیئت‌علمی در تولید دانش در جامعه تأکید داشت. اگر مدیریت دانشگاه آزاد اسلامی به ارزش تولید دانش و نقش آن در ارتقای جایگاه سازمان و موفقیت برنامه‌های آن معتقد باشد، ایجاد زمینه‌های زیرساختی نیز امکان‌پذیر هست. در دانشگاه آزاد اسلامی نیاز به تولید دانش کاربردی بیش از پیش احساس می‌شود، این نیاز بیشتر به خاطر رشد فناوری و دسترسی آسان به اطلاعات در جامعه است، بدون افزایش کمی و کیفی تولید دانش نمی‌توان به تداوم بقای عزتمند در جهان علم محور کنونی امید داشت. تجزیه و تحلیل دقیق تنگناهای دانشگاه آزاد اسلامی اولین و اساسی‌ترین گام برای ایجاد تحول و حرکت به سوی وضعیت مطلوب تلقی می‌شود؛ بنابراین، یکی از مهم‌ترین اقداماتی که باعث می‌شود مسئولان دانشگاه‌های آزاد اسلامی از نقاط قوت، نقاط ضعف، فرصت‌ها و چالش‌های تولید دانش مطلع شوند آسیب‌شناسی تولید دانش در این دانشگاه‌ها است. در حال حاضر تولید دانش در دانشگاه از وضعیت چندان مناسبی برخوردار نیست و می‌توان گفت دانشگاه بیش از آن که تولیدکننده دانش باشد مصرف‌کننده دانش است یعنی تولید دانش به صورت ماموریت‌گرا نیست و لازم هست ماموریت‌گرایی رخ دهد تا دستاوردهای خوبی برای رفع مشکلات کشور حاصل شود (عزیزی، ۱۳۸۴). پس تولید دانش و نقش دانشگاه در افزایش تولید دانش از ضروریات بوده و دانشگاه آزاد اسلامی زمانی می‌تواند پیش‌تاز باشد که قادر باشد بیشترین، معتبرترین و به‌روزترین تولید دانش را در اختیار بگیرد. با توجه به اینکه تحقیقاتی در زمینه آسیب‌شناسی تولید علم در دانشگاه آزاد اسلامی صورت نپذیرفته است، این پژوهش قصد دارد به آسیب‌شناسی تولید دانش به‌منظور طراحی یک مدل کاربردی برون‌رفت در دانشگاه آزاد اسلامی بپردازد.

کفاشان کاخکی و همکاران (۱۳۹۸) در پژوهشی با عنوان «بررسی نقش ارتباط علمی در فرآیند تولید دانش در علوم انسانی» به این نتیجه رسیدند: تبادل دانش و بهره‌گیری از پژوهش‌های میان‌رشته‌ای که به نشر ایده‌ها و افکار در راستای حل مسئله‌ها و دشواری‌های موجود در جامعه منجر می‌شود، از

سازمانی با ایده‌های خوب را تسهیل می‌کند (یان و آزادگان، ۲۰۱۷). تولید دانش شامل تولید ایده‌ها، روش‌های نوین، فرآیندها و... می‌باشد، زمانی که کارمندان و مشتریان سازمانی در تعامل با یکدیگر هستند نیز دیدگاه‌های حل مسئله را به چالش می‌کشند تا روابطی را کشف کنند که قبلاً کشف نشده‌اند. (لی، کنکنهالی و کیم، ۲۰۱۶). فرآیندهایی وجود دارد که انتشار دانش را تسهیل می‌کنند تا دانش جدید را به افرادی که در فرآیندهای مربوطه درگیرند نیز نزدیک‌تر کنند تا آن‌ها بتوانند در ریسک‌پذیری سازمانی شرکت کنند (هرزاگ و لکر، ۲۰۱۱). متخصصان برای تولید دانش از طریق مصاحبه‌ها و کارگاه‌هایی برای پیگیری و تحلیل فرآیندهای دانش استفاده می‌کنند و به همین دلیل پی بردند که درباره انتخاب دانش چه تصمیماتی اتخاذ شود و بر اساس چه معیارهایی نتایج آن‌ها به اشتراک گذاشته شود (آلبوکوثرک، لوسنا و لینز نتو، ۲۰۱۴).

مهم‌ترین مصادیق تولید دانش عبارت‌اند از: «کتاب، مقاله، اختراع و اکتشاف» که پس از داوری به چاپ و ثبت می‌رسند (زلفی گل و همکاران، ۱۳۸۷). از طرفی تولیدات دانش کشور نتوانسته گره‌گشای مشکلات جامعه باشد و دانش‌آموختگان مهارت لازم را برای خلاقیت موردنیاز جهت رفع مشکلات نداشته‌اند (رحیمی و همکاران، ۱۳۹۴)؛ بنابراین تولید دانش در کشور دچار نوعی افت شده است، به‌خصوص از نظر کاربردی بودن تولید دانش نیز چندان رضایتی وجود ندارد (برومند، ۱۳۸۴). به‌زعم پژوهشگران برخی آسیب‌های مهم تولید دانش در دانشگاه را می‌توان به شرح زیر خلاصه کرد: قوانین ارتقای اعضای هیئت‌علمی، امکانات ضعیف دانشگاه، عدم به‌کارگیری نتایج تحقیقات، نداشتن فرصت کافی برای انجام تولید دانش، نبود مشوق‌های لازم برای انجام تولید دانش و محدودیت در تأمین منابع مالی (تقی زاده و همکاران، ۱۳۹۴).

اصولاً دانشگاه‌ها به‌عنوان مهد و بالاترین جایگاه ارتقاء سطح علمی جامعه محسوب می‌شوند، باید از هر نظر دارای شرایط ایده‌آل باشند تا بتوان به هدف متعالی ایجاد دانشگاه‌ها دست‌یافت. هرچند که داشتن یک دانشگاه صد درصد آرمانی که فاقد هرگونه آسیب باشد غیرممکن است اما می‌توان دانشگاه‌ها را به معیارهای یک دانشگاه ایده‌آل نزدیک کرد و برای این کار چاره‌ای جز پیشگیری یا حل معضلات و مصادیق آسیب‌های موجود در دانشگاه نیست و کمرنگ کردن معضلات یا آسیب‌های مذکور، ضرورت این پژوهش را بیشتر می‌کند. لذا این پژوهش درصدد است دلایل افت تولید دانش در دانشگاه‌های آزاد اسلامی

9.Herzog and Leker

10.Albuquerque, Lucena and Lins Neto

7.Yan and Azadegan

8.Li, Kankanhalli and Kim

ولیکن آسیب‌هایی این مسئله را از جهات مختلف تهدید می‌نماید که باید درصدد یافتن راه‌کارهایی برای مقابله با آن‌ها بود. میکوویچ و همکاران^۱ (۲۰۲۰) در پژوهشی با عنوان «بررسی مشکلات ادغام سرمایه اجتماعی و مدیریت دانش، چالش کلیدی برای توسعه بین‌المللی و پروژه‌های همکاری سازمان‌های غیرانتفاعی» به این نتیجه رسیدند: کمبود و سوء مدیریت، ارتباطات اجتماعی و منابع دانشی به‌عنوان بزرگ‌ترین چالش سازمان‌های غیردولتی در دستیابی به جوامع ذی‌نفع آسیب‌پذیر شناخته شده است. به‌منظور ارائه یک مدل یکپارچه برای بهینه‌سازی مدیریت پروژه از طریق منابع اجتماعی تعبیه شده در ساختارهای سازمانی، سیستم‌های مدیریت سرمایه اجتماعی و مدیریت دانش را موردبررسی باید قرار داد. بیکل، کانینگلیا و شومرو^۲ (۲۰۲۰) در پژوهشی با عنوان «بررسی مدیریت دانش چند سطحی وضعیت عملیاتی مدیران در ایالت فدرال آلمان» به این نتیجه رسیدند: یک رویکرد سیستم دانش چند سطحی بر اساس اصول طراحی ویژه در مدیریت دانش ارائه کرد و بر اساس مصاحبه نیمه ساختاری در ۱۴ مرکز منطقه‌ای، نشان می‌دهد که شرایط ساختاری برای مدیریت دانش موفق و یادگیری سازمانی وجود دارد. با این حال نیاز به بهبود یافتن در رابطه با هماهنگی جهت تسریع عملیات روتین، تداوم دانش عملیاتی و بهره‌برداری از نوآوری‌های محلی وجود دارد. ال-عمران، مزهویف و کمال‌الدین^۳ (۲۰۲۰) در پژوهشی با عنوان «بررسی یک مدل مفهومی برای تأثیر عوامل مدیریت دانش بر پذیرش یادگیری سیار در کشور استرالیا» به این نتیجه رسیدند: تولید دانش و عوامل مدیریت دانش بر سهولت استفاده و سودمندی یادگیری سیار تأثیر مثبت و معناداری وجود دارند. فیلیپسون^۴ (۲۰۲۰) در پژوهشی با عنوان «بررسی منابع نوآوری در پیامدهای تولید دانش و انتقال آن در کشور سوئد» به این نتیجه رسید: یک شبکه غنی از انجمن‌های منحصر به فرد به شکل خلاق وجود دارند و همیشه دانش صریح نیز مورد استفاده قرار می‌داند، شناخت ضمنی نیز می‌تواند به تولید دانش آشکار تبدیل شود. البسام^۵ (۲۰۱۹) در پژوهشی با عنوان «بررسی جوانب ایجاد یک سیستم مدیریت دانش موثر در عربستان سعودی با استفاده از اصول حکمرانی خوب» به این نتیجه رسید: نتایج تحلیل‌های کمی و کیفی را برای شناسایی ابعاد حکمرانی می‌تواند به عربستان سعودی برای ایجاد یک سیستم مدیریت دانش موثر به‌عنوان ابزاری برای دستیابی به توسعه پایدار کمک کند، اهمیت افزایش بهره‌وری بخش دولتی، مبارزه با فساد و

نیازمندی‌های غیرقابل چشم‌پوشی جوامع انسانی است. از این رو، می‌توان با بهره‌گیری از برخی چهارچوب‌ها و با تأکید بر نقش ارتباط میان‌رشته‌ای در فرآیند تولید دانش، روند توسعه دانش میان‌رشته‌ای در حوزه علوم انسانی را باهدف رسیدن به وضعیت مطلوب موردتوجه قرار داد. تقی زاده و همکاران (۱۳۹۴) در پژوهشی با عنوان دانش یکپارچه، ضعف روحیه همکاری پژوهشی، هسته‌های پژوهشی به‌مثابه جعبه سیاه، محدودیت در تأمین منابع مالی می‌باشد. باقری و همکاران (۱۳۹۳) در پژوهشی با عنوان «طفره‌روی اجتماعی: ارائه الگویی برای اندازه‌گیری عوامل مؤثر بر آن در تیم‌های تولید دانش علوم انسانی (با تأکید بر پایان‌نامه‌ها)» به این نتیجه رسیدند: با استفاده از روش تحلیل محتوای کیفی در بخش کیفی و سپس در مرحله دوم استفاده از روش پیمایشی و استفاده از مدل معادلات ساختاری در بخش کمی به بررسی عوامل مؤثر در ایجاد طفره‌روی اجتماعی پرداخته و پس از دستیابی به کفایت نظری در مصاحبه با خبرگان، اقدام به توزیع پرسش‌نامه با استفاده از روش پیمایشی نموده و به چهارده عامل مؤثر بر طفره‌روی اجتماعی در تیم‌های تدوین پایان‌نامه حوزه‌ی علوم انسانی در دودسته عوامل تیمی (شامل: بی‌انگیزگی اعضای تیم، محدودیت زمانی اعضا، نامناسب بودن موضوع، مرتبط نبودن تخصص اساتید، ضعف ارتباطات درون تیمی، رویکرد محافظه‌کارانه اعضا، تعداد اعضا، خطاهای ادراکی افراد) و عوامل فراتیمی (شامل: ضعف فرهنگ کار تیمی در کشور، سیاست‌های دانشگاه، رویه‌های توزیع پایان‌نامه، بهینه نبودن نظام نظارت، فراهم نکردن منابع تحقیق توسط دانشگاه، دیدگاه مادی نسبت به علم و رفتارهای غیرعلمی) دست یافته‌اند. بردبار و همکاران (۱۳۹۰) در پژوهشی با عنوان «ارزشیابی و آسیب‌شناسی مدیریت دانش در مؤسسات آموزش عالی» به این نتیجه رسیدند: وضعیت مدیریت دانش را در دانشکده‌های مدیریت سه دانشگاه موردبررسی قرار می‌دهد. جامعه آماری این تحقیق شامل اعضای هیئت‌علمی دانشکده مدیریت دانشگاه‌های تهران، تربیت مدرس و یزد است. نتایج نشان داد که وضعیت مدیریت دانش در هر سه دانشکده مدیریت دانشگاه تهران، تربیت مدرس و یزد نامطلوب می‌باشد و فقط وضعیت بعضی از مؤلفه‌ها در آن‌ها مطلوب است. بهنیافر (۱۳۸۸) در پژوهشی با عنوان «آسیب شناسی فرهنگ و تمدن اسلامی در زمینه تولید علم در جهان امروز» به این نتیجه رسید: با ایجاد تفکر احیای تمدن اسلامی، رشد نسبی را در زمینه تولید دانش و توسعه شاهد هستیم

4. Philipson
5. Albassam

1. Mikovic et al.
2. Bickel, Caniglia and Schomeru
3. Al-Emran, Mezhuyef and Kamaludin

دانش و کاربرد دانش) و نوآوری پیشنهاد می‌شود. داده‌ها از ۳۶۹ کارمند دانشی در بخش فناوری پاکستان جمع‌آوری و تحلیل شدند. نتایج نشان می‌دهد که بهره‌وری کارمندان بین دو فرآیند مدیریت دانش (تولید دانش و کاربرد دانش) و نوآوری وجود دارد. جدول طبقه‌بندی شده از پژوهش‌های انجام‌گرفته در زمینه موضوع پژوهش ارائه می‌گردد.

فعال‌سازی سیستم‌های قانون به‌عنوان عوامل کلیدی در ایجاد یک سیستم مدیریت دانش باکیفیت در عربستان سعودی تأکید می‌کند. شجاهت، سوسا و اومر^۱ (۲۰۱۷) در پژوهشی با عنوان «بررسی تبدیل تأثیر فرآیندهای مدیریت دانش به نوآوری مبتنی بر دانش: میانجی‌گری بهره‌وری کارمند در پاکستان» به این نتیجه رسیدند: نقش میانجی‌گری اجتماعی و موثر بهره‌وری کارمند بین فرآیندهای مدیریت دانش (تولید دانش، تسهیم

جدول ۱- خلاصه پژوهش‌های انجام‌شده در زمینه موضوع پژوهش

پژوهشگر / سال	موضوع	ابزار و هدف	نتایج
کفاشان کاخکی و همکاران (۱۳۹۸)	بررسی نقش ارتباط علمی در فرآیند تولید دانش در علوم انسانی		می‌توان با بهره‌گیری از برخی چهارچوب‌ها و با تأکید بر نقش ارتباط میان‌رشته‌ای در فرآیند تولید دانش، روند توسعه دانش میان‌رشته‌ای در حوزه علوم انسانی را باهدف رسیدن به وضعیت مطلوب موردتوجه قرارداد.
تقی زاده و همکاران (۱۳۹۴)	آسیب‌شناسی تولید دانش در هسته‌های پژوهشی علوم انسانی	بر اساس تحلیل مصاحبه‌های صورت گرفته،	۹ مقوله استخراج‌شده عبارت‌اند از ضعف انگیزش، ضعف ساختار، در حاشیه بودن پژوهش، ضعف حمایت دانشگاه، آموزش محور بودن دانشگاه‌ها، نبود سیستم مدیریت دانش یکپارچه، ضعف روحیه همکاری پژوهشی، هسته‌های پژوهشی به‌مثابه جعبه سیاه، محدودیت در تأمین منابع مالی.
باقری و همکاران (۱۳۹۳)	ظرفه‌روی اجتماعی: ارائه الگویی برای اندازه‌گیری عوامل موثر بر آن در تیم‌های تولید دانش علوم انسانی (با تأکید بر پایان‌نامه‌ها)	استفاده از روش تحلیل محتوای کیفی، مصاحبه با خبرگان، اقدام به توزیع پرسش‌نامه با استفاده از روش پیمایشی	چهارده عامل موثر بر ظرفه‌روی اجتماعی در دودسته عوامل تیمی (بی‌انگیزگی اعضای تیم، محدودیت زمانی اعضا، نامناسب بودن موضوع، مرتبط نبودن تخصص استادی، ضعف ارتباطات درون تیمی، رویکرد محافظه‌کارانه اعضا، تعداد اعضا، خطاهای ادراکی افراد) و عوامل فراتیمی (ضعف فرهنگ کار تیمی در کشور، سیاست‌های دانشگاه، رویه‌های توزیع پایان‌نامه، بهینه نبودن نظام نظارت، فراهم نکردن منابع تحقیق توسط دانشگاه، دیدگاه مادی نسبت به علم و رفتارهای غیرعلمی) شناسایی شدند.
بردبار و همکاران (۱۳۹۰)	ارزشیابی و آسیب‌شناسی مدیریت دانش در مؤسسات آموزش عالی		نتایج نشان داد که وضعیت مدیریت دانش در هر سه دانشکده مدیریت دانشگاه تهران، تربیت مدرس و یزد نامطلوب می‌باشد و فقط وضعیت بعضی از مؤلفه‌ها در آن‌ها مطلوب است.
بهنیافر (۱۳۸۸)	آسیب‌شناسی فرهنگ و تمدن اسلامی در زمینه تولید علم در جهان امروز	پرسشنامه محقق ساخته و مصاحبه نیمه ساختاریافته	با ایجاد تفکر احیای تمدن اسلامی، رشد نسبی را در زمینه تولید دانش و توسعه شاهد هستیم ولیکن آسیب‌هایی این مسئله را از جهات مختلف تهدید می‌نماید...
میکوویچ و همکاران (۲۰۲۰)	بررسی مشکلات ادغام سرمایه اجتماعی و مدیریت دانش، چالش کلیدی برای توسعه بین‌المللی و پروژه‌های همکاری سازمان‌های غیرانتفاعی		کمبود و سوء مدیریت، ارتباطات اجتماعی و منابع دانشی به‌عنوان بزرگ‌ترین چالش سازمان‌های غیردولتی در دستیابی به جوامع ذی‌نفع آسیب‌پذیر شناخته شده است
بیکل و همکاران (۲۰۲۰)	بررسی مدیریت دانش چند سطحی وضعیت عملیاتی مدیران در ایالت فدرال آلمان	مصاحبه نیمه ساختاری در ۱۴ مرکز منطقه‌ای	شرایط ساختاری برای مدیریت دانش موفق و یادگیری سازمانی وجود دارد. باین حال نیاز به بهبود یافتن در رابطه با هماهنگی جهت تسریع عملیات روتین، تداوم دانش عملیاتی و بهره‌برداری از نوآوری‌های محلی وجود دارد.

پژوهشگر / سال	موضوع	ابزار و هدف	نتایج
ال عمران و همکاران (۲۰۲۰)	بررسی یک مدل مفهومی برای تأثیر عوامل مدیریت دانش بر پذیرش یادگیری سیار در کشور استرالیا		تولید دانش و عوامل مدیریت دانش بر سهولت استفاده و سودمندی یادگیری سیار تأثیر مثبت و معناداری وجود دارند.
فیلیپسون (۲۰۲۰)	بررسی منابع نوآوری در پیامدهای تولید دانش و انتقال آن در کشور سوئد		یک شبکه غنی از انجمن‌های منحصر به فرد به شکل خلاق وجود دارند و همیشه دانش صریح نیز مورد استفاده قرار می‌دادند، شناخت ضمنی نیز می‌تواند به تولید دانش آشکار تبدیل شود.
البسام (۲۰۱۹)	بررسی جوانب ایجاد یک سیستم مدیریت دانش موثر در عربستان سعودی با استفاده از اصول حکمرانی خوب	تحلیل‌های کمی و کیفی	اهمیت افزایش بهره‌وری بخش دولتی، مبارزه با فساد و فعال‌سازی سیستم‌های قانون به‌عنوان عوامل کلیدی در ایجاد یک سیستم مدیریت دانش باکیفیت در عربستان سعودی مورد تأکید است.
شجاعت و همکاران (۲۰۱۷)	بررسی تبدیل تأثیر فرآیندهای مدیریت دانش به نوآوری مبتنی بر دانش: میانجی‌گری بهره‌وری کارمند در پاکستان	داده‌ها از ۳۶۹ کارمند دانشی در بخش فناوری پاکستان جمع‌آوری و تحلیل شدند	نتایج نشان می‌دهد که بهره‌وری کارمندان بین دو فرآیند مدیریت دانش (تولید دانش و کاربرد دانش) و نوآوری وجود دارد.

آسیب‌شناسی تولید دانش در دانشگاه آزاد از چه مؤلفه‌هایی برخوردار است.

روش پژوهش

این تحقیق از لحاظ هدف نوعی تحقیق کاربردی است. چراکه بر مبنای آسیب‌شناسی تولید دانش و ارائه یک مدل کاربردی برای برون‌رفت در دانشگاه آزاد اسلامی مورد طراحی و پیاده‌سازی قرار گرفته است و با استفاده از تجارب علمی، تمهیداتی جدید برای تولید دانش در دانشگاه آزاد اسلامی پیشنهاد می‌دهد. جامعه آماری این پژوهش کلیه اعضای هیئت‌علمی تمام‌وقت دانشگاه آزاد اسلامی بود که با رویکرد هدفمند و به روش موارد مطلوب (بورگ و گال^۱، ۱۳۸۶) انتخاب و با آن‌ها به روش نیمه ساختار مصاحبه به عمل آمد تا نظرات آن‌ها پیرامون آسیب‌شناسی تولید دانش جمع‌آوری و تحلیل گردد. حجم نمونه در این پژوهش بر مبنای تجارب پژوهشی موجود و اندازه‌های گزارش شده در مجلات علمی پژوهشی با توجه به دیدگاه کرسول (۱۹۹۸)، مایلز و هوبرمان^۲ (۱۹۹۴)، ۸ نفر تخمین زده شد و نمونه به روش هدفمند و بر اساس ملاک‌های از پیش تعیین شده به‌منظور دستیابی به اطلاعات غنی و منسجم انتخاب و مصاحبه‌ها به عمل آمد. پس از انجام مصاحبه بر اساس تخمینی موجود تحلیل‌ها و کدگذاری انجام و مضامین استخراج گردید و

در عصر اطلاعات، جوامعی دارای رشد و توسعه خواهند بود که چرخه تولید دانش و نوآوری در آن‌ها از رونق و استمرار بیشتری برخوردار باشد و در این بین، دانشگاه‌ها به‌عنوان پایگاه‌های اصلی تولید علم، نقشی اساسی در این امر ایفا می‌نمایند، از این رو لازم است که نظام تولید دانش در دانشگاه مورد مطالعه، آسیب‌شناسی و بررسی مستمر قرار گرفته تا از آسیب‌های احتمالی مصون بماند. الگوهای آسیب‌شناسی سازمانی بر اساس درک نحوه کار سازمان پایه‌گذاری می‌شود. چارچوب‌های فکری که دست‌اندرکاران تحول سازمانی برای ارزیابی سازمان به کار می‌برند الگوهای آسیب‌شناسی نامیده می‌شوند و نقش تعیین‌کننده‌ای در برنامه تحول سازمانی ایفا می‌کند (فرهنگی، ۱۳۷۹). با شناخت الگوهای آسیب‌شناسی می‌توان نسبت به فرهنگ‌سازی و نهادینه کردن یکی از آن‌ها با توجه به مقتضیات سازمانی اقدام کرد به‌طوری‌که با مشاهده هرگونه مشکل در سازمان بادی سیستمی و نظام‌مند به بررسی تعاملات میان مؤلفه‌های مختلف سازمانی پرداخت و ریشه یا ریشه‌های مشکل را شناخت. بدین ترتیب، با اقدام اصولی و پیش‌گیرانه می‌توان عواقب زیان‌بار آسیب‌ها را به حداقل رساند.

این مقاله درصدد است تا با تبیین مؤلفه‌های آسیب‌شناسی، الگویی برای تولید دانش در دانشگاه آزاد طرح نماید. بدین منظور مقاله به دنبال پاسخ به این سؤال پژوهش است که

2. Miles and Huberman

1. Borg and Gall

یافته‌های پژوهش

در تحلیل داده‌های کیفی ماهیت استقرایی آن برجستگی بیشتری دارد. تحلیل استقرایی داده‌ها و ترکیبات خلاقانه آن را به‌عنوان یکی از اصول عمده در پژوهش کیفی مطرح کرده‌اند. در تحلیل استقرایی داده‌ها، کار از وقایع و امور جزئی آغاز می‌شود و به نتایج یا مضامین کلی خاتمه می‌یابد. در نظریه داده بنیاد تحلیل داده‌های کیفی یک فرایند تکرارشونده است که با جمع‌آوری داده‌های میدانی آغاز می‌شود و حتی تا زمانی که گزارش پژوهش هم نوشته می‌شود ادامه دارد. در پژوهش کیفی معمولاً بین کسانی که جمع‌آوری داده‌ها را انجام می‌دهند و کسانی که داده‌ها را کدگذاری می‌کنند تقسیم‌کار وجود ندارد. جستجوی مداوم و تکرارشونده برای یافتن منابع داده‌ای مختلف در حین جمع‌آوری داده‌ها و پس‌از آن، درنهایت منجر به حصول مضامین می‌شود. تحلیل داده‌های کیفی گزینش‌گرا است. نمی‌توان به‌راحتی یک چارچوب واحد را برای تحلیل داده‌های کیفی توصیه کرد. هر پژوهشگر معمولاً از ترکیب گزینش‌شده‌ای از ابزارهای تحلیلی که بیشترین تناسب با مجموعه داده‌های تحت مطالعه را داشته‌اند برای تحلیل داده‌های کیفی استفاده می‌کند. دلیل عمده این ترکیب این است که داده‌های کیفی اغلب مستلزم به‌کارگیری انواع تکنیک‌های تحلیلی مختلف هستند تا امکان تحلیل کامل آن‌ها برقرار شود. هنگام تحلیل داده‌های مشاهده‌ای، مصاحبه‌ای و ثانویه در یک پژوهش تحلیل‌گران اغلب مجبورند بیش از یک تحلیل را برای مواجهه با تفاوت‌های موجود در بین این منابع به کار بگیرند. در این پژوهش نیز با توجه به ماهیت موضوع و با استناد به صحبت‌های استادان و متخصصین دانشگاهی و با تحلیل متون علمی معتبر در زمینه آسیب‌شناسی تولید علم، واحدهای معنایی استخراج گردید و پس از کدگذاری آن‌ها، با استفاده از روش‌شناسی‌های جمع‌آوری داده‌ها و استراتژی‌های تحلیل داده‌ها، زیرمقوله‌ها شکل گرفت و بر مبنای اشتراکات موجود ویژگی‌های آسیب‌شناسی تولید علم درسه مضمون پایه به دست آمد.

سپس هر بار بر اساس شناسایی نمونه مهم مصاحبه به عمل آمده و مجدداً تحلیل‌ها و کدگذاری‌ها انجام می‌گردید و این روند ادامه پیدا نمود تا زمانی که اطلاعات استخراج‌شده با حجم نمونه ۱۰ نفر به اشباع رسید و دیگر مفهوم، سازه و مضمون جدیدی قابل استنتاج نبود. همچنین از نظر چگونگی گردآوری داده‌ها از راهبر نظریه داده بنیاد استفاده گردید. در این روش ابتدا داده‌ها و اطلاعات گردآوری با استفاده از کدگذاری باز و کدگذاری محوری به‌دقت تحلیل محتوا شده و مؤلفه‌های آسیب‌شناسی تولید دانش استخراج گردید؛ و سپس نظرات اعضای هیئت‌علمی تمام‌وقت دانشگاه‌های آزاد اسلامی در خصوص آسیب‌شناسی تولید دانش در دانشگاه‌های آزاد اسلامی بررسی گردید. برای ارزیابی محتوایی در مورد میزان هماهنگی محتوای ابزار اندازه‌گیری و هدف پژوهش از نظر متخصصان استفاده می‌شود. در بررسی محتوا پژوهشگر از متخصصان درخواست می‌کند تا بازخورد لازم را در ارتباط با ابزار ارائه دهند که بر اساس آن موارد اصلاح خواهند شد. برای بررسی روایی محتوایی از دو ضریب نسبی روایی محتوا (CVR) و شاخص روایی محتوا (CVI) استفاده می‌شود. اگر مقدار محاسبه‌شده از مقدار جدول تصمیم‌گیری در مورد (CVR) بزرگ‌تر باشد اعتبار محتوای آن آیتم پذیرفته می‌شود (حاجی‌زاده و اصغری، ۱۳۹۰). برای حصول اطمینان از وجود روایی در چک‌لیست تحلیل محتوا، از روش روایی صوری، محتوایی و نظر متخصصان استفاده شده است. به‌این‌ترتیب که فرم اولیه تحلیل محتوا که شامل کلیه مؤلفه‌های مفهومی مرتبط با آسیب‌شناسی تولید دانش در دانشگاه آزاد اسلامی بود در اختیار ۱۰ نفر از صاحب‌نظران و پژوهشگران تولید دانش قرار گرفت و مقدار ضریب نسبی روایی محتوا ۸۸/۰ به دست آمد. برای شاخص روایی هم مقدار ۹۰/۰ به دست آمد که نمره از ۷۹/۰ بالاتر بوده و روایی محتوایی مقیاس مورد تأیید می‌باشد. پس از محاسبه و ارزیابی محتوایی، اعمال نظر آن‌ها چک‌لیست مذکور تهیه گردید. برای تأمین پایایی چک‌لیست از تکنیک اجرای مجدد استفاده شده است به این صورت که فرم نهایی تهیه‌شده به‌صورت هم‌زمان و مجزا در اختیار تحلیل‌گر محتوای متخصص دیگری نیز قرار داده شد که به‌طور مجزا، چند بخش از برخی اسناد را تحلیل نمایند. همچنین کتب، مقالات، پایان‌نامه‌ها و طرح‌های پژوهشی انجام‌شده داخلی و خارجی در خصوص آسیب‌شناسی تولید دانش که به تدوین چارچوب مفهومی پژوهش کمک می‌کند مورد مطالعه و بررسی دقیق قرارگرفته و ضمن تحلیل محتوا نسبت به استخراج مؤلفه‌های آسیب‌شناسی تولید دانش اقدام شده است.

جدول ۲. مقوله‌ها، زیر مقوله‌ها و واحدهای معنایی آسیب‌شناسی تولید دانش بر اساس متون علمی و نظرات مشارکت‌کنندگان در مصاحبه

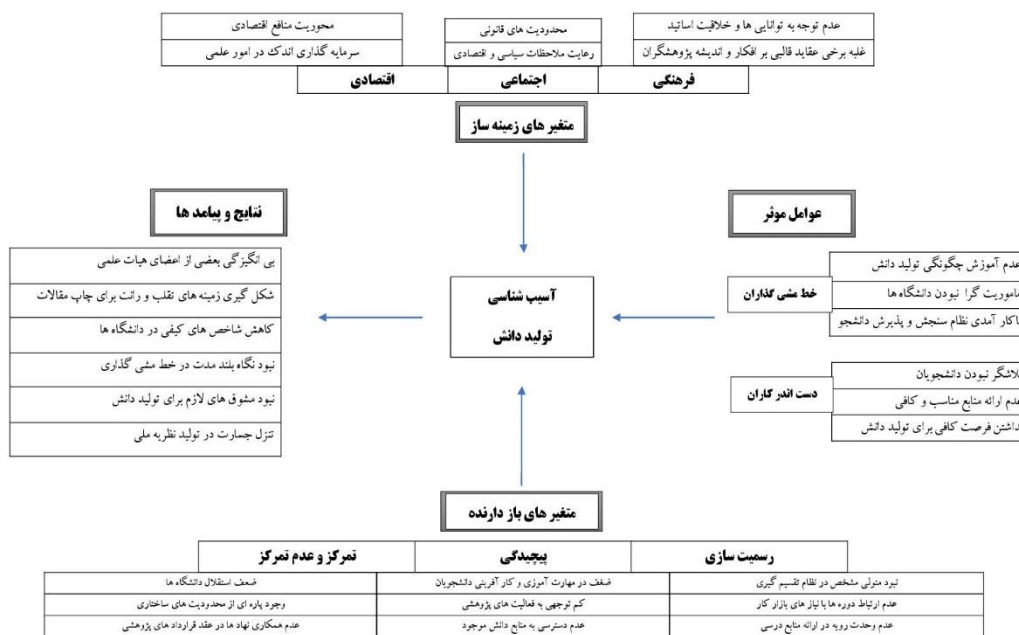
ردیف	واحدهای معنایی	زیر مقوله‌ها	مقوله‌ها
۱	نبود محافل علمی پژوهشی در رشته‌های علوم انسانی	خط‌مشی‌گذاران	آسیب‌های مربوط به نظام دانشگاه
۲	جدی نگرفتن مقوله علم و آمیخته کردن علم و اندیشه با تجارب		
۳	احساس عدم نیاز به تحقیق و تولید علم در بین مدیران و مسئولین		
۴	عدم به‌کارگیری نتایج تحقیقات		
۵	نظام‌مند نبودن ترجمه‌های علمی موجود		
۶	فقدان حرکتی هماهنگ با تولید علم در پشتیبانی تولید علمی		
۷	روشن نبودن ضرورت تحقیق در علوم انسانی		
۸	ترویج یک انتظار واحد در رشته‌های با ماهیت متفاوت		
۹	تولید علم از طریق پژوهش بدون برنامه‌ریزی آموزشی		
۱۰	رقابت در تولید مدرک بجای رشد دانش و تخصص		
۱۱	تمرکز بر انتظارات متنوع بدون توجه به زمینه‌سازی لازم		
۱۲	عدم آموزش چگونگی تولید دانش		
۱۳	ناکارآمدی نظام سنجش و پذیرش دانشجو		
۱۴	نگاه مقطعی به پژوهش و طبقات آن		
۱۵	رشد موازی دانشگاه‌های دولتی و غیردولتی و تولید مدرک به‌جای رشد دانش و تخصص		
۱۶	ضعف مکانیزم‌های کنترل کیفیت در تمامی فعالیت‌های دانشگاهی		
۱۷	عدم شفافیت در فرایند جذب اعضای هیئت‌علمی		
۱۸	عرضه محوری آموزش عالی به‌جای تقاضامحوری		
۱۹	مأموریت‌گرا نبودن دانشگاه‌ها		
۲۰	عدم وجود مجله‌های تولیدات نظری کافی		
۲۱	زمان‌بر بودن پذیرش و چاپ مقالات ISI		
۲۲	هزینه‌بر بودن چاپ کتاب و مقاله		
۲۳	کاهش شاخص‌های کیفی در مراکز آموزش عالی		
۲۴	تشدید رشد کمی رشته‌ها در مراکز آموزش عالی		
۲۵	ضعف نیروی انسانی در انجام مطالعات آموزشی و پژوهشی		
۲۶	تأثیر عوامل اطلاع‌رسانی در تقویت انگیزه پژوهشی استادان		
۲۷	عدم وجود ارتباط مؤثر و پویا بین دانشگاه‌های کشور و مجامع علمی بین‌المللی		
۲۸	شکل‌گیری زمینه‌های تقلب و رانت برای چاپ مقالات		
۲۹	نداشتن متولی مشخص برای بسیاری از موضوعات		
۳۰	عدم تسلط به زبان‌های خارجی برای مشارکت در مجامع علمی بین‌المللی	دست‌اندرکاران	
۳۱	تلاشگر نبودن دانشجویان در دوره تحصیلات تکمیلی		
۳۲	نبود انگیزه کافی در دانشجو برای بحث و گفتگوی کلاسی		
۳۳	بی‌انگیزگی بعضی از اعضای هیئت‌علمی		
۳۴	ضعف تخصصی و حرفه‌ای بعضی از استادان		
۳۵	نبود انگیزه کافی در استاد برای بحث و گفتگوی کلاسی		
۳۶	تئوری بودن فعالیت‌ها و فرایندهای آموزشی و کلاسی		
۳۷	ضعف تخصصی بعضی اساتید در رشته تخصصی خود		
۳۸	ارائه راهنمایی‌های نامناسب به دانشجویان		
۳۹	عدم پیوند بین دانسته‌های پیشین و پتانسیل‌های فعلی		
۴۰	تأثیر عوامل فردی در تقویت انگیزه پژوهشی استادان		

ردیف	واحد‌های معنایی	زیر مقوله‌ها	مقوله‌ها
۴۱	اشتغالات بیش‌ازحد استادان (تدریس یا مشاغل دیگر)		
۴۲	نداشتن فرصت کافی برای انجام تولید دانش		
۴۳	عدم ارائه منابع مناسب و کافی		
۴۴	آموزش محور بودن تدریس		
۴۵	انکار روش‌شناسی نظریه‌ها		
۴۶	نبود آموزش مناسب علوم برای درک درست آن در زندگی فردی و اجتماعی		
۴۷	عدم نظارت فنی، علمی و تخصصی بر محتوای منابع درسی		
۴۸	عدم توجه به مباحث میان‌رشته‌ای		
۴۹	ترویج یک انتظار واحد در رشته‌های با ماهیت متفاوت		
۵۰	رواج پژوهش بدون آموزش به‌جای آموزش دادن پژوهش		
۵۱	عدم نظارت فنی، علمی و تخصصی بر عملکرد استادان		
۵۲	متفاوت بودن منابع درسی		
۵۳	سنتی و قدیمی بودن سرفصل‌های آموزشی		
۵۴	عدم امکان آزمایش و تجربه در دانشگاه‌ها		
۵۵	ناکارآمدی نظام ارتقای اعضای هیئت‌علمی		
۵۶	حمایت و توسعه ناکافی در حوزه علوم پایه و تحقیقات بنیادی		
۵۷	طولانی بودن زمان انجام پروژه‌های تحقیقاتی		
۵۸	عدم وجود مجله‌های تولیدات نظری کافی		
۵۹	کپی کردن نظریه‌ها و مدل‌های علمی		
۶۰	وجود بوروکراسی و ساختار سازمان‌های دولتی		
۶۱	بی‌توجهی به‌ضرورت ارتباط اهداف آموزشی بازندگی خارج از محیط دانشگاه		
۶۲	بی‌توجهی به‌ضرورت ارتباط اهداف پژوهشی بازندگی خارج از محیط دانشگاه		
۶۳	ریاکاری در پژوهش، پژوهش‌های تزئینی و طنزآمیز پژوهش (دست‌وپا کردن چند متغیر و محاسبه همبستگی بین آن‌ها)		
۶۴	نگریستن به ارجاعات و مآخذ انتهایی مقالات به‌جای توجه به ایده‌های نو در مقالات		
۶۵	بی‌ارتباط بودن محتوای دوره‌های تحصیلی با نیازها و مقتضیات بازار کار		
۶۶	نبود ارتباط پویا و تنگاتنگ بین مراکز تحقیقاتی و تصمیم‌گیران اجرایی		
۶۷	انطباق ضعیف برنامه‌های آموزشی و درسی دانشگاهی با نیازهای بازار کار		
۶۸	مشکل بودن جلب نظر توده مردم نسبت به اهمیت و اعتبار علوم انسانی در نظام آموزشی		
۶۹	تنزل جسارت در تولید نظریه ملی		
۷۰	جستجوی قهرمان و پیر پرستی افراطی		
۷۱	تجلیل از بزرگان و اندیشمندان پس از مرگ آن‌ها		
۷۲	تعدد مراکز تصمیم‌گیری آموزش عالی		
۷۳	عدم دقت و توجه کافی در ارائه رساله‌های ارشد و دکتری		
۷۴	دسترسی نداشتن به منابع دانش موجود (ناآگاهی از روند علم معاصر)		
۷۵	تخصصی نبودن محتوای دوره‌های تحصیلی		
۷۶	تکراری بودن محتوای دروس در دوره‌های تحصیلات تکمیلی		
۷۷	کم‌توجهی به فعالیت‌های پژوهشی		
۷۸	مشکل ساختاری در دانشگاه به دلیل نیروی انسانی ناکارآمد		
۷۹	عدم وجود برنامه‌ای خاص برای پرورش روحیه پرسشگری دانشجویان		
۸۰	زمان‌بر بودن پژوهش		

ردیف	واحد‌های معنایی	زیر مقوله‌ها	مقوله‌ها
۸۱	ضعف در مهارت‌آموزی و کارآفرینی دانشجویان	تمرکز و عدم تمرکز	
۸۲	قحطی گفتمان و تضارب آرا (مچ‌گیری ناآگاهانه)		
۸۳	غربت رابطه علمی سازنده بین دانشجو و استاد		
۸۴	دشمن ورزی بادانش غیربومی		
۸۵	بی‌اعتقادی به تولیدات داخلی (مزین کردن مقاله به مآخذ غیر ایرانی)		
۸۶	عدم توجه به عامل فرهنگ و نیازهای بومی (دشمن ورزی بادانش بومی)		
۸۷	وجود پاره‌ای از محدودیت‌های فرهنگی		
۸۸	فقدان زاینده‌گی در کاربرد روش‌شناسی‌ها		
۸۹	پاسداری از روش‌شناسی به‌جای ارتقای محتوای فکری پژوهش‌ها		
۹۰	فقدان روش‌شناسی در علوم انسانی		
۹۱	سانسور کردن مطالب		
۹۲	نبود تحصیلات تکمیلی باکیفیت		
۹۳	وجود پاره‌ای از محدودیت‌های ساختاری		
۹۴	ناآشنایی صنایع با پتانسیل‌های دانشگاه‌ها		
۹۵	ضعف اعتماد بین صنعتگران و دانشگاهیان		
۹۶	تقاضامحور و کاربردی نبودن تحقیقات دانشگاهی		
۹۷	ضعف استقلال دانشگاهی		
۹۸	نبود نگاه بلندمدت در نظام سیاست‌گذاری آموزش عالی		
۹۹	ارتباط ضعیف دانشگاه با جامعه و صنعت		
۱۰۰	عدم همکاری نهادها و سازمان‌ها جهت عقد قرارداد طرح‌های پژوهشی		
۱۰۱	سلیقه‌ای بودن تصمیم‌ها برای ارائه سرفصل‌ها		
۱۰۲	ضعف مدیریت پژوهش در کاربردی کردن پایان‌نامه‌های دانشجویی		
۱۰۳	داشتن سرفصل‌های متفاوت، منابع متفاوت و سطح دانش متفاوت در دانشگاه‌ها		
۱۰۴	فقدان شرایط و بسترهای لازم جهت انجام کارهای پژوهشی		
۱۰۵	تقلید گرایی و پذیرش آنچه هست	عوامل فرهنگی	
۱۰۶	غلبه برخی عقاید قالبی بر افکار و اندیشه پژوهشگران		
۱۰۷	ضعف استفاده از ابزارهای فرهنگی یا صنایع فرهنگی نوین		
۱۰۸	عدم پیوند دانشگاه با صنعت و بخش اجرایی		
۱۰۹	فقدان ارتباط سازنده فکری بین اساتید		
۱۱۰	عدم توجه به توانایی، استعداد و خلاقیت اساتید برای کار پژوهشی		
۱۱۱	عمل کردن دانشگاه‌ها و اساتید در قالب تکلیف گرایی		
۱۱۲	گسست بین تاریخ علمی ملی-دینی و توانمندی‌های فعلی	عوامل اجتماعی	آسیب‌های مربوط به عوامل فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی
۱۱۳	ایجاد حساسیت‌های سیاسی، اجتماعی و انسانی در دانشجویان		
۱۱۴	وجود پاره‌ای از محدودیت‌های سیاسی		
۱۱۵	وجود پاره‌ای از محدودیت‌های قانونی		
۱۱۶	جهت‌سیاسی پیدا کردن فعالیت‌های تحقیقاتی و عدم مصونیت محققان		
۱۱۷	شیوع تدریجی نوعی هنجارشکنی علمی و بروز واکنش‌های خاص غیر اخلاقی		
۱۱۸	غلبه رابطه بجای ضابطه در فرایند تحقیق و بازار عرضه و تقاضای کالاهای پژوهشی		
۱۱۹	ابهام در ارزش گذاری فعالیت‌های علمی		
۱۲۰	نبود یقین و باور عمیق میان مدیریت‌های مختلف به اهمیت تحقیق و یافته‌های علمی و فناوری		

ردیف	واحد‌های معنایی	زیر مقوله‌ها	مقوله‌ها
۱۲۱	فردگرایی و بی‌اعتمادی افراد به یکدیگر		
۱۲۲	پنهان کاری و رعایت ملاحظات سیاسی و اقتصادی		
۱۲۳	عدم برخورداری از شرایط معیشتی و مادی مناسب	عوامل اقتصادی	
۱۲۴	تأمین و تخصیص ناکارآمد بودجه		
۱۲۵	عدم بودجه ریزی کافی به بخش‌های آموزش و پژوهش		
۱۲۶	نبود مشوق‌های لازم برای تولید دانش		
۱۲۷	امکانات ضعیف دانشگاه		
۱۲۸	میزان کم سرمایه‌گذاری در امور علمی		
۱۲۹	عدم رغبت بخش خصوصی به سرمایه‌گذاری		
۱۳۰	تأثیر خصیصه مصرف‌گرایی در علم و فناوری		
۱۳۱	ضعف نگرش در مورد عمومی دانستن مالکیت یافته‌ها و منابع علمی پژوهشی		
۱۳۲	غلبه منش پول‌گرایی و محوریت منافع اقتصادی		
۱۳۳	عدم نظام ارزشیابی متناسب با تحصیلات تکمیلی (شبیه نظام مدرسه است)		

با استناد به صحبت‌های استادان، کارشناسان و متخصصین دانشگاهی و با تحلیل متون علمی معتبر در زمینه آسیب‌شناسی تولید دانش، مؤلفه‌ها در سه مضمون پایه به شرح شکل زیر به دست آمد که در ادامه به تفصیل به آن‌ها پرداخته می‌شود.



شکل ۱: مدل آسیب‌شناسی تولید دانش در دانشگاه آزاد اسلامی

آسیب‌های مربوط به نظام آموزش دانشگاه آزاد اسلامی دو زیر مقوله با عنوان خط‌مشی‌گذاران و دست‌اندرکاران پژوهش قرار گرفته‌اند. از مهمترین موانع در راه تولید دانش می‌توان به رقابت دانشگاه‌ها در تولید مدرک بدون توجه به نیازهای جامعه و عرضه محوری به جای تقاضا محوری، مأموریت‌گرا نبودن دانشگاه‌ها، عدم توجه به رشد کیفی رشته‌ها در دانشگاه‌ها و احساس عدم

آسیب‌های مربوط به نظام آموزش عالی یافته‌های پژوهش حاکی از آن است که آسیب‌شناسی تولید دانش از دیدگاه صاحب‌نظران دانشگاهی به‌طور کلی در سه مؤلفه اصلی شامل آسیب‌های مربوط به نظام دانشگاه آزاد، آسیب‌های مربوط به ساختار سازمانی و آسیب‌های مربوط به عوامل فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی جای می‌گیرند. در مؤلفه

محیط دانشگاه، بی‌ارتباط بودن محتوای دوره‌های تحصیلی با نیازها و مقتضیات بازار کار، نبود نگاه بلند مدت در نظام خط مشی‌گذاری در دانشگاه آزاد اسلامی، ضعف اعتماد بین صنعتگران و دانشگاهیان و تقاضا محور و کاربردی نبودن تحقیقات دانشگاهی از آسیب‌هایی است که مانع تولید دانش توسط دانشگاهیان خواهد بود. اگر ساختار سازمانی اصلاح گردد و متولیان امر پژوهش در همکاری نهادها و سازمان‌ها جهت عقد قرارداد طرح‌های پژوهشی حمایت لازم می‌دول دارند، جامعه به ویژه مصرف‌کنندگان نتایج تحقیقات دانشگاهی را با پتانسیل-های دانشگاه‌ها آشنا نمایند و ارتباط پویا و تنگاتنگ بین مدیریت‌های پژوهش در دانشگاه‌ها و تصمیم‌گیران اجرایی به وجود آید نه تنها دانش بومی جایگاه خود را در بازار کار و صنایع باز خواهد یافت بلکه به جای کپی برداری از نظریه‌ها و مدل‌های علمی غربی مدل‌ها و نظریه‌های جدید متناسب با نیازهای کشور ارائه خواهد شد.

آسیب‌های مربوط به مسائل فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی

سومین مؤلفه به‌دست‌آمده از این مطالعه آسیب‌های مربوط به عوامل فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی بود. با عنایت به این که کار تیمی و گروهی در بین استادان کم رنگ بوده، ارتباط سازنده فکری بین آن‌ها نیست و اکثر کارهای پژوهشی دانشگاه‌ها در قالب تکلیف‌گرایی انجام می‌شود و به توانایی و استعداد و خلاقیت استادان برای کار پژوهشی توجه لازم صورت نمی‌گیرد، لازم است دانشگاه‌ها به استفاده از ابزارها و صنایع فرهنگی نوین، کار جمعی و پرهیز از تقلید‌گرایی و قالبی فکر کردن استاد و دانشجو توجه ویژه نموده و پاره‌ای از محدودیت‌ها و تنگناهای فرهنگی موجود در انجام پژوهش‌ها را مرتفع نمایند. در زمینه عوامل اجتماعی پاره‌ای از حساسیت‌های سیاسی، قانونی، اجتماعی و انسانی باعث می‌شود در انجام پژوهش‌ها معمولاً پنهان‌کاری، رعایت ملاحظات سیاسی و اقتصادی و نهایتاً عدم مصونیت محققان بروز نماید. چنانچه محدودیت‌های فوق برطرف گردد و یقین و باور عمیق میان مدیریت‌های مختلف نسبت به اهمیت تحقیق و یافته‌های علمی پدید آید، پژوهش‌ها ضابطه‌مند شده و گسست بین تاریخ علمی ملی دینی و توانمندی‌های فعلی پژوهشگران از بین خواهد رفت. تأمین بودجه کافی و سرمایه‌گذاری در امور علمی، برخورداری پژوهشگران از شرایط معیشتی و مادی مناسب، تخصیص امکانات مورد نیاز برای انجام پژوهش به دانشگاه‌ها و برقراری

نیاز به تحقیق و تولید دانش در بین مدیران و مسئولین اشاره کرد. برای رفع این مشکلات ضروری است سیاست‌گذاران نظام دانشگاه آزاد مقوله علم را جدی گرفته و آن را با اندیشه و تجربه آمیخته کرده، چگونگی تولید دانش را در برنامه‌های درسی و سرفصل‌های دانشگاه بگنجانند تا دروس دانشگاهی از تئوری محض خارج شده و به سمت انجام پژوهش‌های باکیفیت و قابل ارائه به جامعه علمی و صنعتی کشور پیش رود. ارتباط مؤثر و پویا بین دانشگاه‌های آزاد و مجامع علمی دنیا نیز می‌تواند به گرایش و ایجاد انگیزه در استادان و دانشجویان تحصیلات تکمیلی به انجام پژوهش و تولید علم کمک کند.

در خصوص آسیب‌های مربوط به دست‌انکاران پژوهش شایان ذکر است که استادان دانشگاه‌ها به دلیل اشتغالات بیش حد به تدریس یا مشاغل دیگر، فرصت کافی برای انجام پژوهش و تولید دانش ندارند. ضعف تخصصی و حرفه‌ای بعضی از استادان و غیر تخصصی بودن دروس ارائه شده به آن‌ها موجب می‌گردد فعالیت‌ها و فرایندهای آموزشی و کلاسی بر تئوری استوار گردد و دانشجویان نیز انگیزه کافی برای بحث و گفتگوی کلاسی و تلاش جهت انجام پژوهش نداشته باشند. اصلاح نظام سنجش و پذیرش دانشجو و شفافیت در فرایند جذب هیئت‌علمی، فراهم نمودن زمینه یادگیری و تسلط بر زبان خارجی برای استادان و دانشجویان جهت مشارکت در مجامع علمی بین‌المللی می‌تواند به روند رشد تولید دانش یاری رساند.

آسیب‌های مربوط به ساختار سازمانی

دومین مؤلفه استخراج شده آسیب‌های مربوط به ساختار سازمانی بود که در سه زیر مقوله میزان رسمیت‌سازی، میزان تمرکز و عدم تمرکز و میزان پیچیدگی طبقه بندی گردید. دسترسی نداشتن به منابع موجود، عدم نظارت فنی، علمی و تخصصی بر محتوای منابع درسی، ضعف مدیریت پژوهش دانشگاه‌ها در کاربردی کردن پایان‌نامه‌های دانشجویی، فقدان شرایط و بسترهای لازم جهت انجام کارهای پژوهشی و نیز عدم وجود برنامه‌ای خاص برای پرورش روحیه پرسشگری در دانشجویان از جمله موانعی است که روند تولید دانش را کند می‌کند؛ بنابراین ضروری است دانشگاه‌ها محدودیت‌های ساختاری را اصلاح نمایند، از حوزه علوم پایه و تحقیقات بنیادی حمایت کافی به عمل آورند، بر عملکرد استادان نظارت فنی، علمی و تخصصی داشته باشند و دقت و توجه کافی در ارائه رساله‌های ارشد و دکتری و نظارت دقیق بر حسن اجرای آن‌ها انجام دهند. همچنین باید خاطر نشان کرد که بی‌توجهی به ضرورت ارتباط اهداف آموزشی و پژوهشی با زندگی خارج از

مشوق‌های لازم برای تولید دانش می‌تواند در ایجاد رغبت و انگیزه انجام کارهای پژوهشی در محققان مؤثر باشد.

بحث و نتیجه‌گیری

کیفیت فعلی دانشگاه آزاد اسلامی به‌شدت متأثر از مجموعه عوامل و شرایط محیط درونی و بیرونی مراکز دانشگاهی است. این عوامل در هر دو سطح کلان و خرد قابل‌توجه هستند. علی‌رغم تأکید رسالت‌ها و اهداف دانشگاه‌ها مبنی بر آموزش و تأمین دانش‌آموختگان و تحصیل‌کردگان موردنیاز جامعه در بخش‌های مختلف، مشارکت در تولید علم و نوآوری و گسترش فنون، مهارت‌ها و ارتقای علمی و فرهنگی جامعه، هنوز چالش‌های مهمی نظام آموزشی و پژوهشی دانشگاه آزاد را از نیل به اهداف استراتژیکی بازداشته است که ریشه بسیاری از آن‌ها را باید در نظام دانشگاه، ساختار و عوامل فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی جستجو نمود.

بنابراین از جهات مختلف ساختاری واداری، آموزشی و پژوهشی، فنی و تخصصی، چالش‌های متعددی در سر راه تولید دانش در دانشگاه‌ها وجود دارد. به همین دلیل، در راستای بهبود وضعیت موجود و رفع تنگناهای نظام دانشگاه آزاد، ایجاد تغییرات اساسی در بسیاری از رویکردهای اداری، اجرایی، آموزشی و پژوهشی اجتناب‌ناپذیر خواهد بود. از این‌رو، همگام با انجام پاره‌ای از اصلاحات مؤثر در سطح دانشگاه‌ها، بسیار ضروری است که در سطح کلان مدیریت و سیاست‌گذاری نظام دانشگاه آزاد تبیین دقیق جایگاه و نقش و مأموریت‌های این دانشگاه در توسعه جامعه، ارتقای هدفمند نظام مذکور در پاسخگویی به نیازها، آسیب‌شناسی شود و بررسی چالش‌ها و فرصت‌ها، مطالعه و تبیین ضعف‌ها و قوت‌های نظام دانشگاه آزاد مهندسی مجدد گردد و نظام پذیرش دانشجو و برنامه‌ریزی درسی و تحلیل نقش دانشگاه‌ها در تولید دانش به‌دقت انجام گردد.

ارتقای کیفیت دوره‌های آموزشی، تجهیز پایگاه‌های اطلاعاتی، ایجاد فرهنگ همکاری پژوهشی دانشگاه‌ها با پژوهشگران، دقت در ارائه رساله‌های ارشد و دکتری و ارتقای مدیریت پژوهش در دانشگاه برای برقراری روابط اثربخش بین پژوهشگران و سازمان‌ها، تقویت اعضای هیئت‌علمی دانشگاه‌ها در تمام رشته‌ها، بازنگری در انتخاب دانشجویان می‌تواند در ارتقای تولید دانش مؤثر باشد.

فهرست منابع

(۱) اسدی گرچی، محمدحسین، مصطفوی، سید محمود (۱۳۹۰). آسیب‌شناسی سازمانی در حوزه منابع انسانی

شرکت توزیع نیروی برق مازندران. دهمین کنفرانس مدیریت. ۱-۱۳.

(۲) اسفندیاری، عاطفه، نکوئی مقدم، محمود، محمدی زینب، نوروزی، سمانه و اسماعیلی، محمدرضا (۱۳۸۹) آسیب‌شناسی منابع انسانی در دانشگاه علوم پزشکی کرمان با استفاده از مدل سه‌شاخگی. فصلنامه علمی دانشگاه بهداشت یزد سال دهم شماره سوم و چهارم، ۱-۱۲.

(۳) اسکندری، حمید، شیشه‌گر، آمنه، قاسمی، حمیدرضا (۱۳۹۵). آسیب‌شناسی منابع انسانی با مدل سه‌شاخگی در اداره کل راه‌آهن جنوب. سومین کنفرانس جهانی مدیریت، اقتصاد، حسابداری و علوم انسانی در آستانه هزاره سوم، ۱-۲۳

(۴) بهنیافر، احمدرضا (۱۳۸۸). آسیب‌شناسی فرهنگ و تمدن اسلامی در زمینه تولید علم در جهان امروز. مجله پژوهش‌های اعتقادی کلامی (علوم اسلامی)، دوره ۴، شماره ۱۳، ۱۷۳-۲۰۱

(۵) باقری، مسلم و همکاران (۱۳۹۳). طفره‌روی اجتماعی: ارائه الگویی برای اندازه‌گیری عوامل مؤثر بر آن در تیم‌های تولید دانش علوم انسانی (با تأکید بر پایان‌نامه‌ها). فصلنامه بهبود مدیریت، دوره ۸، شماره ۲۵، ۶۵-۸۷

(۶) بردبار، غلامرضا و هم کاران (۱۳۹۰). ارزشیابی و آسیب‌شناسی مدیریت دانش در مؤسسات آموزش عالی (مطالعه موردی: دانشکده مدیریت دانشگاه‌های تهران، تربیت مدرس و یزد). پژوهش‌نامه آموزش عالی، دوره ۴، شماره ۱۵، ۹-۳۲

(۷) برومند، نادر (۱۳۸۴). آسیب‌شناسی مدیریت مشارکت‌جو. ماهنامه تدبیر، شماره ۳۲، ۱۱۵-۵۶.

(۸) برومند، زهرا (۱۳۹۴). بهبود و بازسازی سازمان. تهران: انتشارات جنگل.

(۹) بورگ، والتر، گال، مردیت دامین (۱۳۸۶). روش‌های تحقیق کمی و کیفی در علوم تربیتی و روانشناسی. جلد دوم. (ترجمه احمدرضا نصر و همکاران). انتشارات سمت.

(۱۰) پیدایی، میرمهرداد و نوری، فیروز (۱۳۹۱). آسیب‌شناسی آموزش کارکنان با تأکید بر اثربخشی آن در سازمان‌های ایرانی. تهران: انتشارات آذر.

(۱۲) تقی زاده، نفیسه و همکاران (۱۳۹۴). آسیب‌شناسی تولید دانش در هسته‌های پژوهشی علوم انسانی. نشریه راهبرد فرهنگ، دوره ۸، شماره ۳۰، ۱۶۱-۱۸۸.

(۱۳) ذاکری پور، غلامرضا، رضاقلی، فهیمه، احمدآبادی، محمد (۱۳۹۰). آسیب‌شناسی منابع انسانی و بهبود توسعه،

- ۲۵) نوری کلخوران، فیروز (۱۳۹۲). الگوی جامع آسیب‌شناسی آموزشی بر اساس مدل اف پی اس اس. آسیب شناسی آموزشی. تهران: انتشارات سیمای دانش.
- ۲۶) وطن خواه، س و بهرامی، م الف (۱۳۸۶). ارزیابی محیط داخلی بیمارستان های آموزشی و درمانی شیراز بر اساس مدل شش بعدی وایزبور. فصل نامه مدیریت سلامت، دوره ۱۰، شماره ۳۰، ۷-۱۴
- 27) Albassam, B. A.(2019) Building an effective knowledge management system in Saudi Arabia using the principles of good governance, Resources Policy ,Volume 64.
- 28) Albuquerque, U.P., Lucena, R.F.P., Lins Neto, E.M.F. (Eds).(2014). Methods and Techniques in Ethnobiology and Ethnoecology. New York: Springer Protocols. Handbooks, pp. 476p.
- 29) Al-Emran, M., Mezhuyev, V., Kamaludin, A. (2020). Towards a conceptual model for examining the impact of knowledge management factors on mobile learning acceptance. Technology in Society. Volume 61.
- 30) Altbach, P.G.(2015). What counts for academic productivity in research universities? International Higher Education. 79, 6–7.
- 31) Baldwin, C. , Von Hippel, E. (2011). "Modeling a paradigm shift: rom producer innovation to user and open collaborative innovation", organization Science, 22(6), 1399-1417.
- 32) Bogers, M., Afuah, A. & Bastian, B. (2010). "Users as innovators: A review, critique, and future research directions", Journal of Management, 36(4), 857-875
- 33) Bickel, M., Caniglia, G., Schomeru, T. (2020). Multilevel knowledge management for municipal climate action: Lessons from evaluating the operational situation of climate action managers in the German Federal State of Lower Saxony. Journal of Cleaner Production. Volume 277,
- 34) Bolisani, E., Bratianu, C.(2018). The elusive definition of knowledge, in: Emergent Knowledge Strategies: Strategic Thinking in Knowledge Management. Springer International Publishing,Cham, pp. 1–22.
- 35) Cohen, L.,Manion, L., Morrison, K.(2007). Research methods in education. sixth edition.Routledge.
- 36) Delshab, V., & Sadeghi Boroujerdi, S. (2018). Investigating the influence of unlearning on knowledge management in sport organizations. Kybernetes, 47(10),2025–2040.
- 37) Denzler, A. (2019). Granular knowledge cube. In Granular Knowledge Cube)pp. 51–68).
- 38) Cham: Springer. Hallinger, P. (2011). Developing a Knowledge Base for Educational Leadership and Man-agement in East Asia. School Leadership & Management. 31(4). 305-320
- 39) Harrison, M.I, (2000) Diagnosing organizations : Methods , Model , and Process . Sage publication ,
- 40) Herzog, P. & Leker, J. (2011). Open and closed innovation: Different cultures for different strategies Springer
- فصلنامه علمی- ترویجی توسعه مدیریت و منابع انسانی و پشتیبانی، سال ششم، شماره ۲۲، ۲۰-۳۴.
- ۱۴) رحیمی، حمید و همکاران (۱۳۹۴). تحلیل تشخیص سازمانی بر اساس مدل شش‌گانه و رابطه آن با سلامت سازمانی و کیفیت محیط کار در دانشگاه‌های دولتی اصفهان. مجله پژوهش و برنامه‌ریزی در آموزش عالی، دوره ۱۶، شماره ۴، ۱۹ - ۳۹
- ۱۵) شمس مورگانی و همکاران (۱۳۹۴). آسیب‌شناسی فعالیت‌های آموزشی و بهسازی منابع انسانی. فصلنامه توسعه منابع انسانی. سال دوم، شماره هفتم، ۸۲-۱۰۰.
- ۱۶) صبورطینت، امیرحسین (۱۳۹۷). مدل‌های عارضه‌یابی سازمانی. تهران: انتشارات کسب‌وکار.
- ۱۷) عابدی، احمد، شواخی، علیرضا (۱۳۸۹). مقایسه روش‌شناسی پژوهش کمی و کیفی در علوم رفتاری. مجله راهبرد، ۵۴.
- ۱۸) عابدی جعفری، حسن، تسلیمی، محمد سعید، فقیهی، ابوالحسن، شیخ‌زاده، محمد (۱۳۹۰). تحلیل مضمون و شبکه مضامین: روش ساده و کارآمد برای تبیین الگوهای موجود در داده‌های کیفی. اندیشه مدیریت راهبردی، سال پنجم، شماره دوم، پیاپی ۱۱، ۱۵۱-۱۹۸
- ۱۹) عزیز، نعمت‌اله (۱۳۸۴). بررسی نقش و جایگاه آموزشهای فنی و حرفه‌ای در توسعه اقتصادی: نگاهی به تجارب کشورهای توسعه یافته، همایش ملی جایگاه آموزشهای فنی و حرفه‌ای، ساری: دانشگاه مازندران، ۲۵-۳۳.
- ۲۰) فرهنگی، ع و همکاران (۱۳۷۹). پروژه بررسی و شناخت وضع موجود شرکت آب منطقه ای کرمان، ارائه اولویت های (۲۱) تحقیقات برای حل برخی از مشکلات سازمان و افزایش بهره وری، مجری: مرکز پژوهش های کاربری، دانشکده مدیریت دانشگاه تهران.
- ۲۲) کرس ول، دلبیو، جان (۱۳۹۵). طرح پژوهش: رویکردهای کمی، کیفی و ترکیبی. (ترجمه علیرضا کیامنش و مریم دانای طوس). انتشارات: جهاد دانشگاهی واحد علامه طباطبایی.
- ۲۳) کفاشان کاخکی و همکاران (۱۳۹۸). بررسی نقش ارتباط علمی در فرآیند تولید دانش در علوم انسانی. پژوهشنامه کتابداری و اطلاع رسانی (مطالعات تربیتی و روان شناسی)، دوره ۹، شماره ۱ (پیاپی ۱۷)، ۱۰۷ - ۱۲۳
- ۲۴) زلفی گل، محمدعلی، کیانی بختیاری، ابوالفضل (۱۳۸۷). مجله تولید علم، دوره ۳، شماره ۶، ۱۶-۲۴.

- 41) Iqbal, M.Z., Mahmood, A. (2011). Factors related to low research productivity at higher education level. *Asian Social Science*, 7(2), 188.
- 42) Li, M., Kankanhalli, A., & Kim, S.H. (2016). "Which ideas are more likely to be implemented in online user innovation communities? An empirical analysis", *Decision Support Systems*, 84, 28-40.
- 43) MacKillop, E., Quarmby, S., & Downe, J. (2019). Does knowledge brokering facilitate evidence-based policy? A review of existing knowledge and an agenda for future research. *Policy & Politics*, 48(2).
- 44) Mikovic, R., Petrovic, D., Mihic, M., Obradovic, V., Todorovic, M. (2020). The integration of social capital and knowledge management – The key challenge for international development and cooperation projects of nonprofit organizations. *International Journal of Project Management*. Volume 38, Issue 6, pp. 313–388.
- 45) Nafukho, F.M., Muyia, M.A.H. (2014). Entrepreneurial leadership and transformation of universities in Africa. In: Nafukho, F.M., Muyia, M.A.H., Irby, B.J. (Eds.), *Governance and Transformation of Universities in Africa*. Information Age Publishing, Charlotte, NC.
- 46) Philipson, S. (2020). Sources of innovation: Consequences for knowledge production and transfer. *Journal of Innovation & Knowledge* Volume 5, Issue 1, Pages 50-5.
- 47) Pingyu, j. (2019). Manufacturing Knowledge Graph: A connectivism to Answer Production Problems Query With Knowledge Reuse. *Computer science*
- 48) Shujahat, M., Sousa, M. J., Umer, M. (2017). Translating the impact of knowledge management processes into knowledge-based innovation: The neglected and mediating role of knowledge-worker productivity. *Journal of Business Research*, Volume 94, Pages 442-450.
- 49) Yan, T., & Azadegan, A. (2017). Comparing inter-organizational new product development strategies: Buy or ally; Supply-chain or non-supply-chain partners?. *International Journal of Production Economics*, 183, 21-38.



Identifying Dimensions and Indicators of Pathology Model of Knowledge Production (Sample Study: Faculty Members of Islamic Azad University)

Abstract

The purpose of this study was to identify the dimensions and Indicators of the pathology model of knowledge production among faculty members of Islamic Azad University. The study is applied in terms of purpose and qualitative content analysis method. The study population included were full-time faculty members at Islamic Azad University who were selected with a purposeful approach and desirable methods. Semi-structured interviews were used to collect data. Data analysis method was performed using grounded theory coding method (three methods of open, axial and selective coding).

The findings indicated that injuries related to the Azad University system with two subcategories "policy makers" and "research stakeholders", injuries related to organizational structure with three subcategories "rate Formalization", "degree of concentration and decentralization" and "degree of complexity" and problems related to cultural, social and economic issues were obtained with two subcategories "socio-cultural factors" and "economic factors" as components of the above model.

Keywords: pathology, knowledge production, higher education system, organizational structure

